

כי פליגי בחגירת האבנט.

מאן דאמר שאף את האבנט חגר לאהרן לבדו, ואחר כך התחיל להלביש את בניו את כל בגדיהם, היינו משום דכפרשת צו כתיב "ויהגור אותו באבנט", ואחר שהשלים את לבישתו, הדר כתיב: "ויהגור אותם אבנט".

ומאן דאמר שחגירת האבנט לאהרן ובניו היתה בבת אחת, משום דכפרשת תצוה כתיב "והגרת אותם אבנט אהרן ובניו", ומשמע שהיתה לכולם בבת אחת.

ומקשינן: ולמאן דאמר: אהרן ובניו בבת אחת — הכתיב בעשיה "ויהגור אותו באבנט", והדר כתיב "ויהגור אותם אבנט". הרי שחגירות נפרדות היו.

ומשנינן: אמר לך, לעולם יש לומר שסדר א-1 הלבישה הנאמר בצוה עיקר הוא, שהיו החגירות של כולם בבת אחת. ומה שנאמר בפרשת העשיה חגירת האבנט של אהרן בפני עצמו ושל בניו בפני עצמם אינו ללמדנו סדר החגירה, אלא ללמדנו שהאבנטים עצמם שונים היו בעשייתם.

שהלא מפורש בתורה מעשה האבנט של אהרן, שהיה בעשייתו כלאים, שנאמר "ואת האבנט שש משזר ותכלת וארגמן" [שש לשון פשתן הוא, ותכלת צמר הוא]. ואילו שאר האבנטים של בניו לא נזכר בתורה שהיה מעורב בו צמר.

ומעתה יש לומר שהפסוק ההוא בא להשמיענו שאבנטו של כהן גדול, שהיה מעורב בו צמר — לא זה הוא אבנטו של כהן הדיוט שנעשה מפתן בלבד.

מינה, שהרי נדע דבר זה, לכשיבואו אהרן ובניו, ואף משה יבא עמם, ויכרך הדבר.

ומפרשינן: אלא יש לנו לשאול: כיצד הלבישן, כדי למיסקר קראי דפרשת המלואים, שלפי פשוטם נראים כסותרים.

כי בפרשת תצוה נאמר "והגרת אותם אבנט אהרן ובניו", ומשמע שהלביש את כולם בבת אחת [ומפרשינן לה לקמן שלא הפסיק בבגד אחר בינתיים], ואילו בפרשת צו נאמר לכל אחד חגירה נפרדת, דמשמע שלא הלביש את בניו עד שסיים להלביש את אהרן.

ואמרינן: פליגי בה בני רבי חייא ורבי יוחנן:

חד אמר שהלביש לאהרן תחלה את כל בגדיו ואחר כך הלביש את בניו.

וחד אמר שהלביש את אהרן ובניו כולם בבת אחת.

אמר אביי: לא בכל הבגדים נחלקו בסדר לבישתן.

בלבישת הכתונת והמצנפת — כולי עלמא לא פליגי דלבישת אהרן קדמה, שהלביש לאהרן המכנסים והכתנת והמצנפת, חוץ מן האבנט. ורק אחר כך הלביש את בניו בגדים אלו.

דהלא בין בפרשת תצוה שנאמרה בו הצוואה דפרשת המלואים, ובין בפרשת צו שנאמרה בו העשיה דמלואים, בשניהם מפורש בסדר הלבישה דאהרן קדים, שהרי כל הבגדים חוץ מן האבנט מפורשים אצל אהרן, ואחר כך כתיב לבישת בניו.

תו מקשינן: ולמאן דאמר שחגירת האבנט של אהרן היתה בפני עצמה, ורק אחר כך חגר לבניו — והלא כתיב בפרשת תצוה "והגרת אותם אבנט", דמשמע שהיו כאחד.

ומשנינן: אמר לך, ההוא קרא דפרשת תצוה קא משמע לך שהאבנטים עצמן שוין בעשייתם, שאבנטו של כהן גדול שהוא של כלאים זהו אבנטו של כהן הדיוט, שאף הוא של כלאים הוא.

ומעתה, מה שכתוב בעשיה "ויחגור אותו באבנט", ולאחר מכן כתוב "ויחגור אותם אבנט" — למה לי?

אלא, בהכרח, שמע מינה שבסדר החגירה הקדים את אהרן, ואחר כך חגר לבניו.

ותמהינן להך מאן דאמר שחגרן בבת אחת: ומי משכחת לה שיהא משה חוגר לכולן לבדו כאחת, והרי בהכרח שחוגר אחד קודם לחבירו?

ומשנינן: לא צריכא, דודאי אקדים לכל אחד על חבירו [כפי סדר מעלתן, ריטב"א], ולא בבת אחת ממש חגרן. אלא, שחגירת האבנטים של כולם היתה ללא שום הפסק בין אבנט לאבנט. שהמתין, ולא הליביש לאהרן את האבנט, עד שהליביש את בניו את המכנסים והכתונת [והמצנפת. כן פירש"י, והרש"ש העיר ממשמעות הפסוק שלבשו המצנפת לאחר האבנט], ולאחר מכן חגר לאהרן את האבנט, ומיד חגר את האבנטים לבניו.

שנינו במשנה: מפרישין כהן גדול וכו'

והוינן בה: למה מפרישין?

ותמהינן: מהי השאלה "למה מפרישין"? והרי מפרישים מהטעם כדקאמרינן בסוגיא דלעיל:

אי לרבי יוחנן, טעם ההפרשה הוא כדאית ליה, דילפינן מפרישה דמלוואים.

ואי לריש לקיש נתפרש כדאית ליה, דיליף מסיני.

ומפרישין: אין השאלה על עיקר הפרישה להתכונן לעבודת יום הכפורים.

אלא הכי קאמר, דמלשון המשנה מבואר שמלבד עצם הפרישה למקדש היה גם פורש מביתו [זו אשתו]. ועל זה באה השאלה: מביתו — למה פירש? שהרי יכולה אף אשתו להיות עמו בלשכתו זו שבמקדש.

שהרי לא היתה הלשכה קדושה בקדושת עזרה, לפי שלא הותרו לישוב בעזרה אלא מלכי בית דוד בלבד.

ומשנינן: תניא, רבי יהודה בן בתירה אומר: חוששין שמא תמצא אשתו ספק נדה, והוא יבא עליה, והבועל נדה טמא שבעת ימים, ויפסל מעבודת יום הכפורים.

ותמהינן: אטו ברשיעי עסקינן לחשוש שיכנס הכהן בספק איסור, שיבא על ספק נדה?!?

ומשנינן: אלא חוששין שמא יבא הכהן הגדול על אשתו בהיתר, כשהיא בחזקת טהורה, ולאחר מכאן תמצא את עצמה טמאה נדה, ומאחר שלא נדע מתי נטמאה אם קודם שבא עליה או לאחר שבא עליה,

תמצא היא **ספק נדה** בשעת ביאה, ויהיה הוא ספק טמא שבעת ימים כדין ספק בועל נדה, ולא יטהר קודם יום הכפורים.

אמרוה רבנן להך ברייתא **קמיה דרב חסדא**, ופירשו בה שהיא אינה ככולי עלמא.

אשה שראתה דם חיישין לטמאותה למפרע, לפי שאין אנו יודעים מתי התחילה זיבת הדם.

מן התורה אין לחוש לטמא את האשה למפרע, אלא רק משעה שראתה דם היא טמאה, ומטמאה.

אלא שחכמים גזרו על כל אשה הרואה דם שתיחשב לספק טמאה למפרע. וקיימא לן שחוששין למפרע "מעת לעת", שכל היממה האחרונה שלפני הראיה היא כספק טמאה.

טומאה זו, נחלקו בה חכמים ורבי עקיבא לאיזה ענין נחשבת טמאה.

חכמים סוברים שלא גזרו אלא לטמא את הטהרות שנגעה בהן באותו פרק של מעת לעת, שמסופקין אנו בו אם נטמאה.

אבל אם נבעלה בזמן הספק לא גזרו לטמא את בועלה — טומאת שבעת ימים — כדין בועל נדה.

ודעת רבי עקיבא שאף לענין לטמא את בועלה גזרו טומאה למפרע.

נמצא, שדברי רבי יהודה בן בתירא שחוששין שמא יבא הכהן הגדול על אשתו, ולאחר מכן תמצא ספק נדה, והעמדנו את המשנה כמותו — **כמאן** אמר לה?

כרבי עקיבא. דאמר: **נדה** — מטמאה למפרע את בועלה בטומאת בועל נדה. ולכן אם לא נפרישו מביתו, ויבוא עליה ותמצא ספק נדה, יטמא הכהן הגדול שבעת ימים כספק בועל נדה.

אבל לחכמים אינה מטמאה מספק את בועלה. ולדבריהם אין סבה להפרישו מאשתו שבעת ימים קודם יום הכפורים.

[ואף על פי שמטמאתו בטומאת מגע כדין כל נוגעת בטהרות, הרי טומאה זו אינה אלא יום אחד, וקודם יום הכפורים יכול לטבול וליטרה, ופי שרק טומאת בועל נדה, חמורה היא, וטמא הבועל שבעת ימים].

אמר להו רב חסדא: **אפילו תימרו** שרבי יהודה בן בתירא סבירא ליה **כרבנן**, אכתי אתי שפיר מה שחשש להפרישו מאשתו.

כי עד כאן לא פליגי רבנן עליה דרבי עקיבא, **אלא ברואה דם בפרק הזמן של "אחר אחר"**, וכפי שיתבאר.

אבל רואה דם בפרק הזמן **בחד "אחר"** — **מודו ליה** שיש לחשוש לטמאות את בועלה.

במסכת נדה מבואר שיש שלשה פרקי זמן לראיית דם לאחר בעילה, שבהם צריך לחוש שמא כבר נטמאה קודם הבעילה. ודינם של שלשת פרקי הזמנים הוא שונה.

א. אם ראתה דם בפרק הזמן הראשון שלאחר תשמיש, הנקרא "אותיום" [מיד] בלשון יונית], נחשב הדם הזה כאילו הוא היה בודאי בשעת תשמיש, וטמאין שניהן בודאי, ואף חייבין בקרבן על שגגתם, כדין נדה שנבעלה, וכדין בועל נדה.

ב. אם נמצא הדם בפרק הזמן השני, הנקרא "אחד אחר" [דהיינו, פרק הזמן הראשון, ה"אחד", שלאחר ה"אותיום"] – אינה נדונית כנדה ודאי בשעת תשמיש, ופטורין שניהם מקרבן.

אבל לענין טומאה חוששין לה שכבר נטמאה קודם תשמיש, ואף בועלה טמא מספק טומאת שבעה ימים.

ג. ואם ראתה בפרק הזמן לאחר מכן [עד מעת לעת], שהוא הנקרא "אחר אחר" [דהיינו אחרי הפרק הראשון שאחר ה"אותיום"] – בזה סובר רבי עקיבא שגזירת הטומאה למפרע מטמאה אף את בועלה כדין בועל נדה, וטמא שבעת ימים.

ולשיטת חכמים אינה מטמאה את בועלה למפרע בטומאת בועל נדה אלא כדין נוגעת בטהרות, ואינו טמא אלא יום אחד.

וזהו שאמר רב חסדא, שאפילו לרבנן יש להפרישו מאשתו שבעת ימים קודם יום הכפורים, דחיישין שמא תמצא דם בפרק הזמן השני, הנקרא "אחד אחר", שאז נטמאנו מספק שבעת ימים, ויפסל מעבודת יום הכפורים.

[לפרק הזמן הראשון, שהוא מאד קצר, לא חששו].

אמר רבי זירא: ממה שפירשנו טעם הפרשה מאשתו שבעת ימים, שהוא משום חשש שיטמא בטומאת בועל נדה, **שמע מינה** שדינו של **בועל נדה אינו ממש כנדה**.

שהנדה אינה נטהרת אלא אם טובלת לאחר ששלמו שבעת ימי נדתה, דהיינו בליל

שמיני, ואילו הבועל נדה אף על פי שהוא טמא שבעת ימים אינו ממתין לליל שמיני, אלא מונה שבעה **וטובל ביום** השביעי, וכשמעריב שמשו של יום השביעי הוא נטהר.

דהא **אי אמרת** שדין הטבילה של **בועל נדה** כדין הנדה עצמה, צריך אתה להפרישו שמונה ימים קודם יום הכפורים, שהרי אם נטמא ביום שלפני הפרישה עצמה, נמצא שביום השביעי לטומאתו, שהוא ערב יום הכפורים, אינו טובל.

אלא **אימת טביל**, **בליליא** של יום הכפורים, שהוא ליל שמיני לטומאתו, ואם כן **למחר** ביום הכפורים – **היכי עביד עבודה? והא** אכתי **בעי "הערב שמש"** כדי ליטהר לגמרי. שהרי כל הטמאים אינם נטהרים בטבילה לבדה, לענין תרומה וקדשים, אלא אם כן העריב שמשם לאחר הטבילה. וזה לא העריב שמשו עד מוצאי יום הכפורים.

אלא, לאו, שמע מינה, שהבועל נדה, זמן טבילתו **אינו בזמן** טבילת נדה!

רב שימי מנהרדעא פליג, **ואמר:** אפילו **תימא שבועל נדה** זמן טבילתו הוא בלילה, **כנדה**, בכל זאת יש לפרש את זה ששנינו "שבעת ימים קודם יום הכפורים", **דמפרישין ליה** ביום השמיני שלפני יום הכפורים, **שעה אחת** בסוף אותו יום, **סמוך לשקיעת החמה**, ונמצא ערב יום הכפורים יום שמיני לפרישתו, ואף אם נטמא ביום הפרישה טובל בערב יום הכפורים, ונטהר בהערב שמש אור ליום הכפורים.

מיתבי: כל **חייבי טבילות** הטמאים שבעה ימים, **טבילתן ביום** השביעי. ואילו **נדה**

ויולדת אין טבילתן אלא בלילה שלאחר שבעת ימי טומאה.

ודייקנן: נדה, אין — טבילתה היא דוקא בלילה, אבל בועל נדה — לא, אלא טובל אף ביום השביעי. ודלא כרב שימי מנהרדעא.

ומשנינן: כונת התנא בברייתא היא לנדה עצמה וגם לכל דאתי מרבוויא דקרא מפרשת נדה, שדינו כנדה לענין טומאת שבעת ימים.

דהיינו, אף בועל נדה זמן טבילתו הוא בלילה, כנדה.

ותו מותיבי: בעל קרי דינו כמנע שרין. ובוועל נדה דינו כטמא מת.

מאי לאו, דינו של בועל נידה הוא כטמא מת לענין זמן הטבילה, וכשם שטמא מת טבילתו ביום השביעי אף בועל נדה כן! ?

ומשנינן: לא תפרש הדמיון לענין טבילה, אלא לענין משך זמן טומאתן, ששניהם טמאים שבעה.

ודחינן: לענין משך זמן טומאתן אין אתה צריך לדמותו לטמא מת, שהרי דין שניהם כהדיא בפירוש כתיב בהו בתורה:

האי, טמא מת — טומאת שבעה כתיב ביה בפירוש.

וגם האי, בועל נדה נמי — טומאת שבעה כתיב ביה בפירוש.

ב-1 אלא לאו, לענין זמן טבילתן השמיענו התנא שדינו של בועל נידה הוא לטבול ביום, כטמא מת.

ומשנינן: לא. אלא לעולם תפרש הברייתא ששנים רק לטומאתן:

וכיפא אצטריכא ליה לתנא להשמיענו, ולכן שנה ענין זה ברישא:

ששנינו בברייתא בסיפא: אלא, שהמור ממנו [מן הטמא מת], דינו של הבוועל נדה — שמתמא משכב ומושב, אפילו אם לא נגע בהן בגופו. ואילו טמא מת אינו מטמא אלא במגעו.

אלא, שמכל מקום שונה הוא משאר מטמאי משכב ומושב, שהם מטמאין משכבם ומושבם בטומאה חמורה, ונעשים כאב הטומאה לטמא אף אדם וכלים, ואילו הבוועל נדה אינו מטמא משכבו ומושבו אלא בטומאה קלה, שאין המשכב נעשה אלא ראשון לטומאה — לטמא אוכלין ומשקין בלבד.

ותו מותבינן: תא שמע מהא דתני רבי חייא: הזב והזבה והמצורע והמצורעת ובוועל נדה וטמא מת — טבילתן ביום השביעי, נדה ויולדת טבילתן בלילה.

ומסקינן: תיובתא לרב שימי מנהרדעא!

ומקשינן עוד: ועד שאתה מפרישו מאשתו שלא יטמא על ידה בטומאת ביתו, בטומאת בועל נדה — הפרישהו באותם שבעת ימים שלפני יום הכפורים, גם משאר בני אדם, כי שמא ימות עליו אחד מהם, ויטמא הכהן בטומאת המת, שאף היא טומאת שבעה היא, ונמצא כהן גדול טמא ביום הכפורים.

אמר רב תחליפא אבוה דרב הונא משמיה דרבא: